

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กองแก้ว สุวรรณประกกร. ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ใน
ชนบทของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.

เชมิกา ยามะรัต. ความพึงพอใจในชีวิตของคนชรา : ศึกษากรณีข้าราชการบำนาญกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. การคาดประมาณประชากร
ของประเทศไทย 2523-2558. กรุงเทพฯ: คณะทำงานประมาณประชากรในคณะอนุ-
กรรมการนโยบายและแผนประชากร กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะ
กรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เมษายน), 2529.

____. แผนประชากรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534).
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2529.

คณะอนุกรรมการการศึกษาวัฒนธรรมและกิจการของผู้สูงอายุ. ผู้สูงอายุในสังคมไทย. กรุงเทพฯ:
กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2528.

จารุวรรณ เหมะชร และ พิมพ์พรรณ ศิลปสุวรรณ. รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการทาง
สุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุข-
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.

จุมพล สวัสดิ์ยากร. เพื่อสุขภาพที่ดี. ข่าวสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัย 211 (กันยายน
2524) : 36-37.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันประชากรศาสตร์. การสำรวจประชากรและการอนามัยใน
ประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ชื่นชม เจริญยุทธ. ปัจจัยกำหนดการเลือกใช้บริการสาธารณสุข ประเภทต่างๆ ของประชาชน
ในชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

ชนินทร์ เจริญกุล, จุฑาพร ทวีเดช, สมศักดิ์ ภิญโญธรรมกร และ เอนก ทิรัชรักษ์. รายงานการ
วิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการใช้และไม่ใช้บริการของรัฐในระดับอำเภอ. กรุงเทพฯ:
ศูนย์ฝึกอบรมและวิจัยอนามัยชนบท คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2524.

ชนิดา สันตินาค. ความแตกต่างกันทางสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อการแสวงหา
บริการรักษาอาการเจ็บป่วยของสตรีไทยในชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต (ประชา
กรศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

คุณิต สุนทรานู. ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ. ในการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับชาติเรื่อง
สุขภาพผู้สูงอายุ. หน้า 61-63. กรุงเทพฯ:กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
(18-20 กันยายน), 2525.

นภาพร ชัยวรรม. รายงานเรื่องแนวโน้มและลักษณะทางประชากร สังคม และสุขภาพของ
ผู้สูงอายุในประเทศไทย. ในเอกสารประกอบการสัมมนาผู้สูงอายุในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ:สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (3-4 พฤษภาคม), 2528.

นภาพร ชัยวรรม และ มალიณี วงษ์สิทธิ์. ปัญหาของผู้สูงอายุในประเทศไทย : ผลการวิจัยเบื้องต้น.
ใน นภาพร ชัยวรรม และคณะ (บรรณาธิการ) สรุปผลการวิจัยโครงการวิจัยผล
กระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย. หน้า 12-53.
กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กุมภาพันธ์), 2532.

นิตชา ชูตินันท์. ลักษณะทางประชากรและความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติทางด้านสุขภาพอนามัย
กับจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันของสตรีในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

นิตา ชูโต. คนชราไทย. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

นันทนีย์ ไชยสุต. ผู้สูงอายุไม่เป็นภาระของสังคมไทยจริงหรือ. ในรายงานการสัมมนาระดับ

ชาติเรือง บริการสุขภาพผู้สูงอายุ. หน้า 89-92. กรุงเทพฯ:กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข, 2524.

บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. พฤติกรรมและการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุไทยที่อายุยืนยาวและแข็งแรง.
กรุงเทพฯ:สามัคการพิมพ์, 2531.

ระบาดวิทยาของคนพิการและผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:กรมการแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข และคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2525.

บังอรรัตน์ สุขตระกูล. การศึกษาเปรียบเทียบสถานสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตชุมชนแออัดและ
ชุมชนไม่แออัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.

ประเสริฐ ทอเจริญ. บุหรี:สิ่งบันเทิงนสุขภาพ. วารสารอนามัย 2 (มีนาคม-เมษายน 2526):
63-70.

เบญจา ยอดดำเนิน, จรรยา เศรษฐบุตร และ กฤตยา อาชวนิจกุล. ทฤษฎีและการศึกษาทาง
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาการแพทย์. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.

ปลัดกระทรวง, สำนักงาน. กองสถิติสาธารณสุข. รายงานการวิจัยเรื่องการวัดระดับสุขภาพ
และสังคมใน 10 จังหวัด. กรุงเทพฯ:กองสถิติสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข, 2527.

พรพันธ์ บุษยรัตน์พันธ์ และคณะ. การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่อเจ็บป่วยและปัญหาทางเศรษฐกิจ
ของผู้ป่วยโรคมะเร็ง. วารสารสาธารณสุขศาสตร์ 11 (กันยายน 2524) : 225-226.

พญาไท, โรงพยาบาล. โรคติดเหล้าและพิษสุราเรื้อรัง. เอกสารเผยแพร่ของโรงพยาบาล.
กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์ก๊กดีประดิษฐ์, 2506.

พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์, เพ็ญศรี กวีวงศ์ประเสริฐ และอรัญญา ปุรณัน. การดูแลสุขภาพตนเอง
ที่ส่นะของสังคมวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัย

มหิตล, 2531.

พีรสิทธิ์ คำนวนศิลป์, ลินี กมลนาวิน และ ประเสริฐ รักไทยดี. ความทันสมัย ภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง และปัญหาบางประการของคนชรา. กรุงเทพฯ:สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2523.

เพ็ญศรี กวีวงศ์ประเสริฐ. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองในประเทศไทย. ใน พิมพ์วัลย์ ปรีดาสวัสดิ์ และคณะ (บรรณาธิการ), การดูแลสุขภาพตนเอง ทักษะทางสังคมวัฒนธรรม. หน้า 201-260. กรุงเทพฯ:ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิตล, 2530.

เฟรดเดอริค เอ. เดย์ และ บุญเลิศ เลี้ยวประไพ. แบบแผนการใช้บริการสาธารณสุขในชนบทของประเทศไทย. แปลโดย ภาณี วงษ์เอก. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิตล, 2525.

วาทีณี บุญชะลิกษ์. รูปแบบการเลือกใช้แหล่งบริการรักษาของผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (ประชากรศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิตล, 2530.

วิศิษฐ์ ประจบเหมาะ. รวมบทความทางวิชาการ. กรุงเทพฯ:สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วชิระ สิงหะคเชนทร์. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้บริการสาธารณสุขและการวางแผนครอบครัวของสตรีไทยในวัยเจริญพันธุ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิตล, 2523.

แว่นทิพย์ น. สุกพร. ปัญหาและการกำหนดนโยบายประชากรวัยชราในประเทศไทย. กรุงเทพฯ:ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิตล และกองวิชาการ กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย, 2518.

สถิตีแห่งชาติ, สำนักงาน. การสำรวจเกี่ยวกับสวัสดิการอนามัยและการใช้ยาแผนโบราณ พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2529.

_____ . การสำรวจเกี่ยวกับอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2524. กรุงเทพฯ:สำนักงานสถิติแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี้, 2524.

_____ . รายงานการสำรวจการเปลี่ยนแปลงประชากร พ.ศ.2528-2529. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์
อักษรไทย, 2531.

สมชาย สุนันธุ์นิช. หลักระบาดวิทยา. กรุงเทพฯ:สามมิตรการพิมพ์, 2519.

สุจินต์ พลากรกุล. โครงการวิจัยขององค์การอนามัยโลกเรื่อง ผู้สูงอายุ: การประชุมของกลุ่ม
ผู้สนใจ ณ เมืองเจนีวา 21-22 มีนาคม 2532. วารสารกรมการแพทย์
14 (มิถุนายน 2532):385-390.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ปัญหาและการกำหนดนโยบายประชากรวัยชรา ในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ:ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
และกรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงมหาดไทย, 2518.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ:ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

สุวิทย์ อารีกุล. เหล่าและแอลกอฮอล์. วารสารสุขภาพ 6 (กันยายน 2521) : 27-29.

สันศักดิ์ เสริมศรี และ เจมส์ เอ็น ไรลีย์. พฤติกรรมการใช้บริการทางการแพทย์ สาธารณสุข และ
การคุมกำเนิดของคนไทย. กรุงเทพฯ:สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2517.

สำลี เปลี่ยนบางช้าง และคณะ. สังคมจิตวิทยาในการใช้บริการสาธารณสุขของรัฐในชนบทภาค
กลาง. รายงานการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น กระทรวงสาธารณสุข, 2519.

อุตตราพร บุณนาค. ปัญหาและความต้องการของคนชรา ในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค
กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

อรทัย รวชอาจิณ และ กาญจนา แก้วเทพ. บทบาทแพทย์แผนโบราณในการพัฒนาสาธารณสุขไทย.

กรุงเทพฯ:ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล,
2523.

อรทัย รวยอาจิม และ บุญช่วย จันทร์เอี่ยม, บรรณาธิการ. สังคมจิตวิทยาในการใช้บริการ
สาธารณสุขของรัฐในชนบทภาคกลาง พ.ศ.2522. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์สามเจริญพานิช,
2525.

อุโฆษพรรณ สุวีระ. เหล้ากับลูกในท้อง. ใกล้หมอ 2 (ธันวาคม 2521) : 51-52.

ภาษาต่างประเทศ

Aday, Lu Ann , and Anderson, Ronald. Development of indices of access
to media care. Michigan:Health Administration Press, 1975.

Anderson, R., and Benham, L. Factor affecting the relationship between
family income and medical care consumption. In H.E. Klarman
(ed.), Empirical studies in health economice, pp.59-65.
Baltimore:Jonh Hopkins Press, 1970.

Anderson, R., and Anderson, O.W. Trend in the use of health services.
In Handbook of Medical Sociology. New Jersey:Prentice-Hall,
Inc., 1979.

Andrews, Gary A., et al. Aging in the Western Pacific. Western reports
and studies No. 1. World Health Organization Regional Office
for the Western Pacific, Manila, 1986.

Belloc, N.B. Breslow, L., and Hochstem, J.R. Measurement of physical
health in general population survey. The American Journal of
Epidemiology 93 (May 1971):328-336.

- Campbell, R.M. Subjective variable influence health of the elderly. Geriatrics 19 (1978):122.
- Colson, Anthony C. The differential use of medical resource in developing countries. Journal of Health and Social Behavior 12 (1971):226-237.
- Cunningham, Clark E. Studies of Health Problems and Health Behavior in Sarapi District, North Thailand. Chiangmai:Chiangmai University, 1970.
- Donald, Apostlp, and Oder, Frederic. Factor that influence the public's view of medical care. Journal of American Medical Association. 202 (1967):592-598.
- Ferraro, K.F. Self rating of health among the old and old old. Journal of Health and Social Behavior 21 (1980):377-380.
- Gavin, Andrew, et al. The relation of social factors to physical and psychotric illners. American Journal of Epidermiology. 108 (1978):328-336.
- Hendrick, J., and Hendrick, D. Aging in Mass Society. Massachusetts: Winthrop Publishers, 1977.
- Hulka, Barbars, et al. Satisfaction with medical care in a low population. Journal of Chronic Disease 24 (1971):648-659.
- Ju, Chen Ai., and Jones, Gavin. Ageing in Asean:Its Socio-Economic Consequences. Singapore:Kin Keong Print, 1989.

- Kim, Jae-on., and Kohout, Frank J. Analysis of variance and covariance: subprograms anova and oneway. in H.I.E. Norman (ed) , Statistics package for the social sciences, pp.409-419. Newyork:Mcgraw-Hill, 1975.
- Lauden, Joseph Buist. Social and Medicine. London:Academic Press, 1976.
- Liang, Jersey, and Whitelaw, Nancy. Assessing the physical and mental health of the elderly. Michigan:Institute of Gerontology the University of Michigan Ann Arbor, 1987.
- Madsen, William. The Virgin Children. Austin:University of Texas Press, 1960.
- Mckenize, H.I., et al. Report illness and its treatment in Jamaica Community. Social and Economic Studies 16 (1976):267-270.
- Ministry of Public Health, Thailand. Report on the Result of Survey of Utilization of Health Manpower and Expenses Incurred in Medical Treatment of the People. Bangkok:Ministry of Public Health, 1970.
- National Research Council. Fertility and Mortality Changes in Thailand, 1950-1975, Panel on Thailand. Committee on Population and Demography. Washington D.C.:National Academy of Science, 1980.
- Pender, N.J. A conceptual model for preventive health behavior. Nursing Out Look 23 (1975):385-390.

- Riley, Mavilda, and Foner, Anne. Aging and Society Vol 1 : An Inventory of Research Finding. New York : Russel SAGE Foundation, 1968.
- Ruth, Wu. Behavior and Illness. New York:Prentic Hall, 1973.
- United Nations. Recent Levels and Trends of Contraceptive Use. New York:United Nation, 1984.
- Similey, Jane, et al. Maternal and infant health and their associated factors in an inner city population. American Journal of Public Health 62 (1972):476-481.
- Suchman, Edward A. Stage of illness and medical care. Journal of health and Human Behavior 6 (1965):114-128.
- Taveethong, Hongvivatana. The need for and scope of assessing psychosocial factors affecting health in developing countries. In M. Lipkin, JR (ed.), Psychosocial Factor Affecting Health, pp. 47-56. New York:Praegar Publisher, 1982.
- Yawarat Porapokkham. Thailand case study on sex difference in the utilization of health resources. Bangkok:Institute for Population and Social Research, Mahidol University, 1982.

ภาคผนวก

คำนิยามในส่วนนี้ เป็นคำนิยามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2529:2-5) ได้นิยามไว้ใน รายงานการสำรวจเกี่ยวกับสวัสดิการอนามัยและการใช้ยาแผนโบราณ พ.ศ. 2529 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

"ป่วย" หมายถึง ความผิดปกติของร่างกายและจิตใจ ซึ่งทราบได้โดย

- ก. การตรวจวินิจฉัยของแพทย์หรือ
- ข. มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. เจ็บป่วยจนไม่สามารถปฏิบัติภารกิจประจำวันได้ อย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป นับจากเวลาที่บุคคลนั้นเริ่มรู้สึกป่วย หรือ
2. ไม่สามารถรับประทานอาหารได้ตามปกติ อย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป นับจากเวลาที่เคยรับประทานอาหารตามปกติ

3. ต้องนอนพักผ่อนอย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป

การปวดศีรษะธรรมดาหรือเป็นหวัดเรื้อรัง จะได้รับการรักษาหรือไม่นั้น ถ้ามิได้ทำให้บุคคลนั้นๆ ต้องหยุดปฏิบัติภารกิจประจำวันตามปกติ ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป ไม่นับว่าป่วย

"บาดเจ็บ" หมายถึง การที่ร่างกายเกิดบาดเจ็บหรือเจ็บปวดที่สมควรได้รับการตรวจรักษาจากแพทย์ เนื่องจากเหตุภายนอก เช่น เกิดจากอุบัติเหตุ การต่อสู้ และเหตุการณ์รุนแรง เป็นต้น

"ยาสมุนไพร" หมายถึง ยาที่ได้จากพืชชาติ สัตว์ หรือแร่ บ่อน้ำแร่ ซึ่งอาจผสมปรุงหรือแปรสภาพแล้วหรือไม่ก็ตาม ซึ่งมีทั้งยาที่ได้รับและไม่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนตำรับยาโบราณ ณ. กระทรวงสาธารณสุข

"การศึกษาอื่น" หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาที่ไม่สามารถเทียบชั้นได้

"งาน" หมายถึง งานที่ทำในช่วงสัปดาห์ที่มีการสำรวจ ประกอบด้วย

1. งานที่ทำแล้วได้รับค่าจ้าง เงินเดือนหรือสิ่งตอบแทน โดยไม่คำนึงว่าจะได้รับในรูปเงินสดหรือสิ่งของ หรือ
2. งานที่ทำแล้วได้รับกำไร ในไร่นาหรือธุรกิจ โดยบุคคลนั้นอาจเป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการเอง หรือเป็นหุ้นส่วนกับบุคคลอื่น หรือ
3. งานที่ทำโดยไม่รับค่าจ้าง หรือผลกำไรในไร่นาเกษตร หรือธุรกิจของหัวหน้าครัวเรือน หรือสมาชิกในครัวเรือน

"อาชีพหรือลักษณะของงานที่ทำ" หมายถึง ประเภทหรือชนิดของงานที่บุคคลนั้นทำอยู่

ในระหว่างสัปดาห์แห่งการสำรวจ

"สัปดาห์แห่งการสำรวจ" หมายถึง คาบเวลา 1 สัปดาห์ก่อนหน้าคาบการแจงนับนั้น
ตั้งแต่วันอาทิตย์ถึงวันเสาร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวรัตนา กฤษณาธาร เกิดวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2499 ที่อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ในปีการศึกษา 2522 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรสังคมวิทยามหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2531 ปัจจุบันรับราชการที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย